• **Írja fel az ln, tg, a^x($a > 0$, $x \in \mathbb{R}$) függvények derivált függvényét!**

$(0, +\infty)$	$\ln x$	$\dfrac{1}{x}$	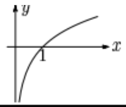
$\mathbb{R} \setminus \{\frac{\pi}{2} + k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$	$\operatorname{tg} x$	$\dfrac{1}{\cos^2 x}$	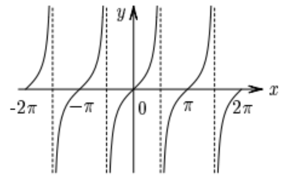
$\mathbb{R}$	a^x $(a \in (0, +\infty))$	$a^x \ln a$	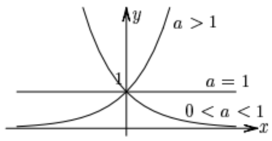

• **Milyen ekvivalens átfogalmazást ismer a pontbeli deriválhatóságra lineáris közelítéssel?**

4. Lineáris közelítés

Tétel.

Legyen $f \in \mathbb{R} \to \mathbb{R}$ *és* $a \in \operatorname{int} \mathcal{D}_f$. *Ekkor* $f \in D\{a\} \iff$

$$\begin{cases} \exists\, A \in \mathbb{R} \quad \text{és} \quad \exists\, \varepsilon : \mathcal{D}_f \to \mathbb{R},\ \lim_a \varepsilon = 0 : \\ f(x) - f(a) = A \cdot (x - a) + \varepsilon(x)(x - a) \quad (x \in \mathcal{D}_f), \end{cases}$$

és $A = f'(a)$.

• **Mi az érintő definíciója?**

Definíció.

*Az $f \in \mathbb{R} \to \mathbb{R}$ függvény grafikonjának az $\big(a, f(a)\big)$ pontban **van érintője**, ha $f \in D\{a\}$. Az f függvény grafikonjának $\big(a, f(a)\big)$ pontbeli **érintőjén** az*

$$y = f'(a) \cdot (x - a) + f(a)$$

egyenletű egyenest értjük.

- **Írja le az inverz függvény differenciálhatóságáról szóló tételt!**

Tétel.

Legyen $I \subset \mathbb{R}$ nyílt intervallum és $f\colon I \to \mathbb{R}$. Tegyük fel, hogy

(a) *f szigorúan monoton és folytonos I-n,*

(b) *egy $a \in I$ pontban $f \in D\{a\}$ és $f'(a) \neq 0$.*

Ekkor az f^{-1} inverz függvény deriválható a $b := f(a)$ pontban, és

$$\left(f^{-1}\right)'(b) = \frac{1}{f'(a)} = \frac{1}{f'\left(f^{-1}(b)\right)}.$$

- **Definiálja a jobb oldali derivált fogalmát!**
- **Definiálja a bal oldali derivált fogalmát!**

Definíció.

*Legyen $f \in \mathbb{R} \to \mathbb{R}$, $a \in \mathcal{D}_f$. T.f.h. $\exists \delta > 0 : \ [a, a+\delta) \subset \mathcal{D}_f$. A.m.h. f az **a pontban jobbról deriválható** (vagy **differenciálható**), ha*

$$\exists \quad \textit{és véges a} \quad \lim_{x \to a+0} \frac{f(x) - f(a)}{x - a} \quad \textit{határérték.}$$

*Ezt az f függvény **a pontbeli jobb oldali deriváltjának** (vagy **differenciálhányadosának**) nevezzük, és $\boxed{f'_+(a)}$-val jelöljük.*

Az **a pontbeli bal oldali deriváltat** hasonlóan értelmezzük, és $\boxed{f'_-(a)}$-vel jelöljük.

- **Mikor mondjuk, hogy valamely f ∈ R → R függvény kétszer deriválható az a ∈ R pontban?**

Definíció.

Legyen $f \in \mathbb{R} \to \mathbb{R}$ *és* $a \in \operatorname{int} \mathcal{D}_f$. *A.m.h.* f ***kétszer deriválható az*** $a \in \operatorname{int} \mathcal{D}_f$ ***pontban*** (*jelölése:* $\boxed{f \in D^2\{a\}}$), *ha*

- *a függvény deriválható az* $a \in \operatorname{int} \mathcal{D}_f$ *pont egy környezetében, azaz* $\exists\, r > 0 :\ f \in D\big(K_r(a)\big)$, *és*
- *az* f' *deriváltfüggvény deriválható* a*-ban, azaz* $f' \in D\{a\}$.

Legyen ekkor

$$f''(a) := \big(f'\big)'(a)$$

az f *függvény* a***-beli második deriváltja.***

- **Fogalmazza meg a Rolle-féle középértéktételt!**

Tétel: A Rolle-féle k.é.t. *Legyen* $a, b \in \mathbb{R}$ *és* $a < b$. *Ekkor*

$$\left.\begin{array}{l} \bullet\ f \in C[a,b], \\ \bullet\ f \in D(a,b), \\ \bullet\ f(a) = f(b) \end{array}\right\} \quad \Longrightarrow \quad \begin{array}{c} \exists\, \xi \in (a,b),\ \textit{hogy} \\ f'(\xi) = 0. \end{array}$$

- **Fogalmazza meg a Lagrange-féle középértéktételt!**

Tétel: A Lagrange-féle k.é.t. *Legyen* $a, b \in \mathbb{R}$ *és* $a < b$. *Ekkor*

$$\left.\begin{array}{l} \bullet\ f \in C[a,b], \\ \bullet\ f \in D(a,b) \end{array}\right\} \quad \Longrightarrow \quad \begin{array}{c} \exists\, \xi \in (a,b),\ \textit{hogy} \\ f'(\xi) = \dfrac{f(b) - f(a)}{b - a}. \end{array}$$

- **Fogalmazza meg a Cauchy-féle középértéktételt!**

Tétel: A Cauchy-féle k.é.t. *Legyen* $a, b \in \mathbb{R}$ *és* $a < b$. *Ekkor*

$$\left.\begin{array}{l} \bullet\ f, g \in C[a,b], \\ \bullet\ f, g \in D(a,b), \\ \bullet\ \forall x \in (a,b):\ g'(x) \neq 0 \end{array}\right\} \Longrightarrow \begin{array}{c} \exists\, \xi \in (a,b),\ \text{hogy} \\ \dfrac{f'(\xi)}{g'(\xi)} = \dfrac{f(b)-f(a)}{g(b)-g(a)}. \end{array}$$